

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Toerisme en organisatie

Se-n-se tso
2014/999/4//

Dankwoord

Dit leerplan kwam tot stand dank zij de medewerking van Renaat Gabriël, Mathias Laurez, Linda Maris en Katrien Denaeyer van het Provinciaal Handels- en Taalinstituut te Gent.

Januari 2014

INHOUD

1. Gebruiksaanwijzing.....	4
2. Lessentabel	7
3. Visie op onderwijs	8
4. Visie op de studierichting Toerisme en organisatie	9
5. Algemene doelstellingen	11
6. Algemene didactische en pedagogische wenken.....	12
7. Minimale materiële vereisten	13
8. Specifieke doelstellingen	14
9. Evaluatie	43
10. Stage	46

1. GEBRUIKSAANWIJZING

HET LEERPLAN

STATUUT

Een school wordt door de overheid gesubsidieerd. In ruil daarvoor bewijst ze dat een behoorlijk studiepeil wordt nagestreefd en bereikt wordt bij de leerlingen. Het leerplan is een middel voor de overheid om na te gaan of de school aan deze kwaliteitseisen voldoet. Daarom dient de school goedgekeurde leerplannen te gebruiken.

Het leerplan fungeert m.a.w. als een juridisch-inhoudelijk contract tussen de overheid en de school of de inrichtende macht. Het is het officiële en bindende basisdocument waarvan de leraar uitgaat bij het vormgeven van zijn onderwijspraktijk.

GOEDKEURING

Het leerplan moet voldoen aan inhoudelijke en vormelijke criteria zoals opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de goedkeuringscriteria en indieningsmodaliteiten van de leerplannen voor het secundair onderwijs.

GLOBAAL CONCEPT VAN HET LEERPLAN

Dit leerplan is bestemd voor studierichting Toerisme en organisatie, een se-n-se-jaar tso, uit het studiegebied Toerisme.

Het leerplan bestaat uit volgende delen:

SPECIFIEK GEDEELTE

TV Toerisme

AV Aardrijkskunde

AV Geschiedenis

AV/TV Stage

HET WEKELIJKS LESSENROOSTER

Tegenover elk structuuronderdeel staat per school een wekelijks lessenrooster.

Het wekelijks lessenrooster omvat de vakken van het specifiek gedeelte en eventueel een complementair gedeelte (complementair aanbod dat de school of zelfs de leerling kiest).

VISIE OP DE STUDIERICHTING TOERISME EN ORGANISATIE

Naast de visie van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen op onderwijs vindt de leraar hier de visie op de studierichting Toerisme en organisatie.

ALGEMENE DIDACTISCHE EN PEDAGOGISCHE WENKEN

In deze rubriek wordt dieper ingegaan op de beginsituatie en het motiveren van leerlingen en op aspecten die differentiatie en integratie kunnen ondersteunen.

MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

Hierin staat een opsomming van de benodigde accommodatie en leermiddelen.

SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN DIDACTISCHE EN PEDAGOGISCHE WENKEN PER VAK

In de **algemene doelstellingen** staat vermeld welke competenties voor de studierichting Toerisme en organisatie gelden. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de attitudes.

De **specifieke doelstellingen** zijn zo operationeel mogelijk geformuleerd.

De **didactische en pedagogische wenken** zijn per vak gespecificeerd. De leraar vindt er hulpmiddelen om de doelstellingen te bereiken. Het zijn zowel didactische werkvormen, didactisch materiaal, audiovisuele middelen, ... De wenken zijn een hulp voor de leraar, maar verplichten hem/haar helemaal niet om ze te volgen.

De **basisdoelstellingen** moeten door zoveel mogelijk leerlingen bereikt worden. Zij vormen de criteria die de klassenraad onder meer zal hanteren bij de eindbeoordeling van elke leerling. Dit betekent dat bij een juiste oriëntering van de leerling het onderwijs garant staat voor het bereiken van het vooropgestelde eindresultaat zoals geformuleerd in de basisdoelstelling. De basisdoelstellingen vormen met andere woorden het minimumprogramma.

De **uitbreidingsdoelstellingen** zijn verrijkings-, extra-, verdiepings- of maximumdoelstellingen. Zij leiden tot gedifferentieerd werken. Niet alle leerlingen kunnen deze doelstellingen bereiken. Deze doelstellingen zijn dan ook niet verplicht aan alle leerlingen aan te bieden en bepalen niet of een leerling al of niet geslaagd is. Zij kunnen wel een aanwijzing zijn voor de verdere oriëntering van de leerling.

DE LEERINHOUDEN

De leerinhouden worden opgesteld door de leerplancommissie. Er wordt op gelet dat er een evenwicht is tussen 'verplichting' en 'eigen inbreng' van de leraar. De leerplannen van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen stellen de doelen centraal.

VAN LEERPLAN NAAR JAARPLAN

ZELFCONTROLE

Het jaarplan helpt de leraar bij zelfcontrole en reflectie op de realisatie van het leerplan. Dit gebeurt liefst in verticale en horizontale afstemming met eventuele vakcollega's. Een leraar kan steeds nagaan welke doelstellingen reeds gerealiseerd werden en welke niet en welke de reden hiervoor is. Op het ogenblik dat de reden hiervoor duidelijk is kan de leraar en/of de vakwerkgroep bijsturen.

COMMUNICATIE-INSTRUMENT

Een jaarplan dat verwijst naar leerplandoelstellingen is een efficiënt communicatie-instrument. Het maakt immers communicatie mogelijk met gesprekspartners die het leerboek niet of niet goed kennen: collega's van andere leerjaren, directie en pedagogische begeleiding. Het helpt daarenboven interim-leraren om, bij onvoorziene omstandigheden, het leerplan toch te realiseren.

COÖRDINATIE

Het rendement van het jaarplan wordt groter indien het gebruikt wordt in vakvergaderingen met collega's in hetzelfde jaar en indien het stimuleert tot coördinatie met de collega's van de andere vakken. Voor collega's en directie kan het een stimulans zijn voor horizontale en verticale coördinatie. Hoe overzichtelijker het jaarplan is, des te meer biedt het kansen om overlappingen en hiaten te vermijden, vakoverschrijdende initiatieven in te bouwen en afspraken te maken i.v.m. materiaal en infrastructuur.

WERKINSTRUMENT

Aan het jaarplan mag uitdrukkelijk gewerkt worden, geschrapt en toegevoegd. Daaruit kan trouwens blijken dat het geen administratief document is, maar dat het werkelijk gebruikt wordt als een werkinstrument. Eventueel kan op het jaarplan een kolom voorzien worden voor opmerkingen en bijsturing.

EVALUATIE

In deze rubriek vindt de leraar een concept over de wijze waarop hij/zij de beoordeling van de leerling kan verantwoorden.

STAGE

In deze rubriek vindt de leraar de visie op stage, algemene en specifieke stagedoelstellingen.

BESLUIT

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen vzw opteert waar mogelijk voor:

- open leerplannen, met veel ruimte voor de eigen inbreng van het lerarenteam;
- een hechte horizontale en verticale samenhang.

2. LESSENTABEL

Specifiek gedeelte

TV Toerisme	7u
AV/TV Stage	8u
AV Aardrijkskunde	4u
AV Geschiedenis	4u
AV Nederlands	2u
AV Frans	3u
AV Engels	3u

Complementair gedeelte

AV Duits of AV Spaans	2u
TV Toegepaste informatica	1u
TV Public relations	2u

Steeds worden voor de taalvakken de laatst goedgekeurde leerplannen van GO! voor het Se-n-se-jaar Toerisme en recreatie gebruikt in combinatie met dit leerplan.

In verband met het gebruik van leerplannen voor vakken in het complementair gedeelte is het belangrijk de omzendbrief dienaangaande te raadplegen.

3. VISIE OP ONDERWIJS

HET PEDAGOGISCH PROJECT VAN HET PROVINCIAAL LEERPLICHTONDERWIJS

Het pedagogisch project van het provinciaal onderwijs is een basisdocument waarin de fundamentele uitgangspunten van het provinciaal onderwijs zijn opgenomen.

Het provinciaal onderwijs neemt het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het Onderwijsmanifest van Obessu als minimaal basisreferentiekader voor de organisatie en inrichting van haar onderwijs. Dit betekent dat het provinciaal onderwijs zich engageert tot het uitvoeren van volgende concrete doelstellingen:

1. De provinciale scholen zijn open en toegankelijk voor iedereen. Er wordt vertrokken vanuit de idee van een pluralistische samenleving, waarbij mensen met verschillende overtuigingen, achtergronden en geaardheden, positief met elkaar kunnen omgaan, zonder daarom hun identiteit te verliezen. Een actief toelatings- en onthaalbeleid vormt daarbij het uitgangspunt.
2. De provinciale scholen zijn gericht op de maximale ontplooiing van de persoonlijkheid en talenten van alle leerlingen én op de voorbereiding op levenslang en levensbreed leren en op een actief beroepsleven. Een actief gelijke kansenbeleid en actief burgerschap vormen hierbij de sleutelbegrippen.
3. De provinciale scholen zijn gericht op het bijbrengen van eerbied voor de rechten van de mens en op het beleven en toepassen van mensenrechten in de geest van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en inzonderheid het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Provinciale scholen nemen passende maatregelen om te verzekeren dat de wijze van handhaving van de discipline op school verenigbaar is met de menselijke waardigheid van het kind en dat het schoolreglement in overeenstemming is met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.
4. De provinciale scholen erkennen kinderen en jongeren, ongeacht de capaciteiten waarover ze beschikken, als actuele medeburgers en garanderen hen structureel de mogelijkheid om mee verantwoordelijkheid op te nemen en vorm te geven aan de kwaliteit van het leven op school. Leerlingen hebben het recht zich te verenigen in een leerlingenraad én krijgen structureel de mogelijkheid om deel uit te maken van de schoolraad en medezeggenschapscollege. Democratisch onderwijs is immers gebaseerd op dialoog, waarbij alle onderwijsactoren samen verantwoordelijkheid opnemen in de besluitvorming.

Deze uitgangspunten worden geconcretiseerd in het reglement voor de personeelsleden en het schoolreglement voor de leerlingen.

Het pedagogisch project vormt de toetssteen voor de evaluatie van de schoolwerking, geconcretiseerd in het schoolwerkplan. Een en ander wordt uitgebouwd vanuit een participatieve gedachte, waardoor schoolleiders, leraren, leerlingen en ouders maximaal betrokken worden.

Het provinciaal onderwijs streeft een dynamisch mens- en maatschappijbeeld na. Onderwijs moet leerlingen de kans geven om te reflecteren op de samenleving vanuit een mensenrechtenperspectief, waarbij democratie, solidariteit, emancipatie en duurzame ontwikkeling kernbegrippen vormen. De Europese dimensie in het onderwijs moet de mogelijkheid scheppen tot mobiliteit en uitwisseling.

4. VISIE OP DE STUDIERICHTING TOERISME EN ORGANISATIE

VISIE

Deze Se-n-se-richting Toerisme en organisatie heeft als doel jongeren op één jaar voor te bereiden op de arbeidsmarkt van de reissector. Toerisme is immers één van de belangrijkste economische bedrijfstakken in onze samenleving.

De toenemende vrije tijd, de stijgende efficiëntie van vervoer over grote afstanden en de mondialisering van de economie bevorderen het reizen in al zijn facetten. De klant wordt veeleisender en wenst meer en meer een product dat beantwoordt aan een specifieke vraag.

Omdat de sector sterk trendgevoelig is, wordt naast een brede, flexibele basisvorming een voortdurende professionalisering vereist.

In dit brede kader hoort ook het respect voor natuur, cultuur en mens.

Het accent doorheen de opleiding – gezien de benaming van de richting - ligt bij het kruispunt tussen toerisme en organisatie. Afgestudeerden kunnen dus terecht in verschillende domeinen van de toeristische sector.

De bedoeling is om de leerlingen voor te bereiden op een functie bij de volgende beroepen:

- leisure-reisagent:
 - outgoing (*bij reisbureaus, in mindere mate bij vervoermaatschappijen, autoverhuur, bijstandverleners, verleners van accommodatie,...*)
 - incoming (*bij diensten voor toerisme, congres- en eventsorganisatoren (MICE¹), opvang van toeristen, in mindere mate: autocarondernemingen, bungalowparken, sociale vakantiehuizen, ...*)
 - instaying of inkeeping toerisme (*diensten voor toerisme, ... in mindere mate bij verleners van accommodatie, bungalowparken, sociale vakantiehuizen, ...*)
- business-reisagent (met inbegrip van MICE-toerisme)
- touroperator
- begeleider/reisleider

We maken daarbij ook een duidelijke keuze voor praktijkgericht leren.

DOELGROEP

De doelgroep kan vanuit 5 verschillende invalshoeken geschetst worden.

Sommige leerlingen stromen door vanuit het 2de leerjaar van de 3de grad Toerisme en wensen zich verder te specialiseren en/of hun ervaringen uit te breiden.

De studierichting staat ook open voor leerlingen die een diploma secundair onderwijs behaalden in een andere studierichting (vb secretariaat-talen, humane wetenschappen, ..). Van hen wordt verwacht dat zij extra inspanningen leveren om eventuele achterstanden in te lopen. Hierbij worden zij ondersteund door de leerkrachten.

¹ MICE = meetings, incentives, congresses and events

Ook studenten die hun kans waagden in het hoger onderwijs en ondervonden dat dit een verkeerde keuze was, kiezen dikwijls voor dit Se-n-se-jaar.

Ook leerlingen zonder diploma secundair onderwijs kunnen aan de Se-n-se-opleiding beginnen, best mits gunstig advies van de toelatingsklassenraad na een niveauproef. Maar de leerlingen behalen door dit Se-n-se-jaar geen diploma secundair onderwijs.

Ten slotte is het voor sommige leerlingen ook de opstap bij uitstek om te beginnen aan een opleiding hoger onderwijs. Samenwerkingsverbanden met HBO5 en PBA kunnen dan ook op lange termijn misschien die band versterken.

Van de instromers wordt er steeds verwacht dat zij:

- open en communicatief zijn,
- zowel begeleid zelfstandig als in groep kunnen werken,
- bereid zijn buiten de schooluren projecten uit te werken,
- creatief zijn en over een open geest beschikken,
- een ruime interesse voor de actualiteit vertonen,
- interesse hebben in ICT-toepassingen,
- met deadlines overweg kunnen.

SITUERING

De Se-n-Se opleiding leidt tot een kwalificatie van het niveau 4 volgens het HBO-decreet van 30/04/2009 en kenmerkt zich door zijn arbeidsgerichtheid en korte duur van één jaar verdeeld in twee semesters met een lestijd van minimaal 28 lesuren/week. Deze opleiding is sterk arbeidsgericht en speelt in op heel wat specifieke kwalificatiebehoefte van diverse sectoren.

VKS-niveau	NiveaudeSCRIPTORelementen	
	Kennis Vaardigheden	Context Autonomie Verantwoordelijkheid
VKS 4	- concrete en abstracte gegevens (informatie en begrippen) uit een specifiek domein interpreteren - reflectieve cognitieve en productieve motorische vaardigheden toepassen - gegevens evalueren en integreren en strategieën ontwikkelen voor het uitvoeren van diverse taken en voor het oplossen van diverse, concrete, niet-vertrouwde (maar weliswaar domeinspecifieke) problemen	- handelen in een combinatie van wisselende contexten - autonoom functioneren met enig initiatief - volledige verantwoordelijkheid voor eigen werk opnemen; het eigen functioneren evalueren en bijsturen met het oog op het bereiken van collectieve resultaten

5. ALGEMENE DOELSTELLINGEN

BEROEPSGERICHTE KENNIS EN VAARDIGHEDEN

De algemene doelstellingen in het specialisatiejaar 'Toerisme en Organisatie' zijn gericht op een directe voorbereiding op de arbeidsmarkt: de leerlingen oefenen concreet en in een stijgende mate van zelfstandigheid de vaardigheden nodig in de verschillende domeinen van de toeristische sector.

De leerlingen kunnen:

- op basis van wat de sector toelevert, zelfstandig reizen en culturele uitstappen in familieverband of als zakenreis samenstellen;
- werken in functie van de vraag van de klant;
- samenwerken met (toekomstige) collega's;
- zelfstandig communiceren in reële beroepseigen situaties;
- communicatiemiddelen, waaronder ICT, zelfstandig, efficiënt en klantgericht kiezen en gebruiken;
- de nodige technieken gebruiken om een reis te begeleiden;
- de basisprincipes van het gidsen toepassen;
- trends en tendensen in de toeristisch-recreatieve sector opvolgen;
- de voornaamste toeristisch-recreatieve bronnen (tijdschriften, gidsen, kaarten, databanken, internetsites, ...) kritisch aanwenden.

Een aantal kennisdoelstellingen, vaardigheden en attitudes zullen eigen zijn aan de ervaringen op stage. De grote verscheidenheid aan soorten stage, zorgt voor een gevarieerde output.

ATTITUDES

De leerlingen verwerven eveneens een aantal essentiële attitudes, nl.:

- belangstelling voor alle aspecten van toerisme en recreatie (leergierigheid),
- aanpassingsvermogen aan de vereisten van de toeristische sector (discipline, deadlines en flexibiliteit),
- contactbereidheid, bereidheid om in team te werken en een team aan te moedigen (sociale houding),
- doorzettingsvermogen, verantwoordelijkheidsgevoel en zin voor initiatief,
- luisteren naar ideeën van anderen,
- respect opbrengen voor ideeën van anderen,
- dienstverlenende ingesteldheid (klantgerichtheid),
- actief deelnemen aan de activiteiten (inzet),
- zichzelf relativeren, evalueren en openstaan voor feedback (kritische leerhouding),
- het beroepsgeheim respecteren.

6. ALGEMENE DIDACTISCHE EN PEDAGOGISCHE WENKEN

BEGINSITUATIE VAN DE LEERLINGEN

Leerlingen die een Se-n-se Toerisme en organisatie aanvatten, hebben niet noodzakelijk een eerste en tweede jaar van de derde graad tso Toerisme achter de rug. Niet alle leerlingen hebben dus reeds kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes verworven in verband met het functioneren in een reiskantoor of bij een touroperator.

Wegens de economische, sociale en culturele impact van het toerisme op onze samenleving mag men ervan uitgaan dat de leerlingen die deze studierichting kiezen, reeds contact hadden met deze aspecten, hetzij door eigen ervaringen, hetzij door media en lectuur. Indien zij niet de nodige voorkennis blijken te hebben om via exemplarisch onderwijs vaardigheden te ontwikkelen, dient de school hen de kans te geven via extra-inspanningen de nodige basiskennis en -competenties te verwerven op een relatief korte termijn.

Daar het accent van de opleiding op het realiseren van praktijkervaring ligt, dient men te kunnen uitgaan van een positieve instelling ten aanzien van praktische oefeningen en terreinwerk. Zelfwerkzaamheid en inzet zijn van primordiaal belang bij het plannen, uitwerken en uitvoeren van seminarieoefeningen, taken, stageoefeningen en studiereizen in binnen- en buitenland.

MOTIVEREN VAN LEERLINGEN

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen vzw gaat uit van een leerlinggerichte visie op onderwijs. Dit betekent dat er in het onderwijs zeer sterk rekening zal gehouden worden met de totale persoonlijkheid van de leerling en zijn beginsituatie.

De jongeren motiveren is een prioriteit. De leraar tracht daarom tot een open en constructieve communicatie met hen te komen. Hij werkt aan een gezond klassenmanagement waarin hij streeft naar een evenwicht tussen respect en belangstelling voor elke leerling afzonderlijk en aandacht voor de klassengroep als geheel, o.a. bij het beleven en toepassen van leefregels.

De leraar stelt hoge maar realistische verwachtingen aan de leerlingen. Hij gaat uit van hun ontwikkelingsmogelijkheden en hun veerkracht. Hij stelt alles in het werk om de zelfwaardering en het zelfvertrouwen van de leerling te bevorderen. Hij treedt op als coach en trainer.

Het leerplan is vnl. opgebouwd rond gevalstudies om de leerlingen de kans te geven kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes te oefenen in situaties die zo nauw mogelijk aansluiten bij wat zij later op de arbeidsmarkt zullen tegenkomen.

De stage is voor deze opleiding een *conditio sine qua non*. De concrete ervaringen die de leerlingen opdoen op hun stageplaatsen maken essentieel deel uit van de opleiding, zij vormen de schakel tussen de theorie en de reële praktijk. Daarom is er in het uurrooster 8 uur (8 volle weken) stage voorzien.

DIFFERENTIATIE EN INTEGRATIE

De pedagogisch-didactische aanpak in het technisch secundair onderwijs is gericht op de totale persoonlijkheid van de leerlingen en is sterk geïntegreerd.

Vakken aangebracht op een geëigende en geëngageerde manier vanuit de actuele leefwereld van de leerlingen leunen aan bij hun concrete en praktische ervaring. Structuren en verbanden in school en maatschappij worden geduid en bespreekbaar gemaakt. In zo'n actieve integratie ontstaat ruimte voor incidenteel leren, voor verrassende leersituaties, voor ingrijpende leermomenten.

7. MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

ALGEMENE INFRASTRUCTUUR

- 3 vaklokalen elk met internetverbinding, voor de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en toerisme;
- voldoende vlot werkende computer(s) met internetaansluiting, zodat elke leerling individueel online de oefeningen kan doen.

ALGEMENE BENODIGDHEDEN

- multimedia-apparatuur en –benodigdheden,
- klasmeubels die beschikbaar zijn naar gelang de activiteiten,
- de aangepaste software voor het toerisme (BTN,..),
- printer om bestelbonnen, oefeningen te kunnen uitprinten en archiveren,
- beeldmateriaal van de toeristische regio's,
- tablets en geïnstalleerde apps,
- geïnstalleerd GIS-programma,
- een ruime vakbibliotheek zodat er ter plekke informatiebronnen kunnen geraadpleegd worden,
- tijdschriften en vakliteratuur,
- reisbrochures,
- geografische en historische atlassen,
- digitaal leerplatform,
- wandkaarten (voor aardrijkskunde en toerisme),
- ten minste een kwaliteitskrant (digitaal of papier) voor de actualiteitsopdrachten.

8. SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN

Overzicht van het verband van de thema's in de drie vakken Toerisme, Aardrijkskunde en Geschiedenis. Per thema wordt ten minste één casus exemplarisch uitgewerkt.

Deze thema's kunnen in de verschillende vakken in een verschillende chronologie worden gerealiseerd. Ze moeten niet als één blok gegeven worden, ze kunnen doorheen een ander thema of andere thema's worden verwerkt.

Toerisme	Aardrijkskunde	Geschiedenis
Inleiding: structuur van de reisindustrie, reiswetgeving, beroepsgeheim	Inleiding: de ruimtelijke dimensie in de toeristische sector	Inleiding: werken met tijd en ruimte
Middellandse zeebestemmingen	Middellandse zee-bestemmingen	Middellandse zee-bestemmingen
Verre bestemmingen	Verre bestemmingen	Verre bestemmingen
Citytrips	Citytrips	Citytrips
Zelfgemaakte studiereis en uitstappen (reisleiding en gidsen)	Zelfgemaakte studiereis en uitstappen	Zelfgemaakte studiereis en uitstappen
Toeristische trends en actualiteit	Toeristische trends en actualiteit	Toeristische trends en actualiteit
Natuurvakanties	Natuurvakanties	
Businessstoerisme: (meetings, incentives, congressen, conferences, businesstrips, events, exhibitions, huurauto, ..)	Toeristische topografische basiskennis	
Veiligheid op reis: (reisverzekeringen, officiële medische waarschuwingen algemene veiligheidsinformatie, EHBO, officiële veiligheidswaarschuwingen,...)		
<i>Toerisme incoming of instaying in België (uitbreidingsdoelstelling)</i>		
<i>Culturele eigenheden bij reizen (culture shock) (uitbreidingsdoelstelling)</i>		

TV Toerisme

De leerlingen

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
1. Inleiding: Structuur van de reisindustrie			
kennen enkele soorten doelgroepen en de betrokken wetgeving	B	De belangrijkste onderdelen van de reisindustrie leren kennen. Soorten pax, reisagent, touroperator, onderdelen van een reis, ...	Een vaste structuur is hier belangrijk, die in alle verdere hoofdstukken kan gehanteerd worden als vaste kapstok. Doelgroepen die bij reizen kunnen voorkomen en specificiteiten voor enkele exemplarische doelgroepen.
kunnen de werking van de verschillende spelers in de reisindustrie beschrijven	B	De algemene en bijzondere reisvoorwaarden, beroepsgeheim, garantiefonds of gelijkwaardig...	Het is aan te bevelen de leerlingen eerste te laten kennismaken met een reisagent, touroperator, dienst voor toerisme, vooraleer de structuur ervan theoretisch uit te leggen. De lesgever kan zich beperken tot de wetgeving die relevant is voor het uitoefenen van de functie van reisagent/touroperator. De namen en inhouden van deze wetgeving zullen vaak evolueren in het kader van de Europese reglementering.
2. Middellandse zeebestemmingen			
kennen de verkoopprocedure van pakketreizen en kunnen ze toepassen	B	Keuze uit Middellandse zeebestemmingen rekening houdend met het vakantiedrag van de Belgen: 1 Brochureanalyse van 2 grote touroperators en minstens één gespecialiseerde touroperator:	Het handigst is om de studiereis naar een Middellandse zeebestemming te doen, waardoor heel wat uitleg verduidelijkt wordt. Videobeelden verduidelijken de bezienswaardigheden,
kunnen een touroperatorbrochure analyseren, begrijpen en vlot en efficiënt hanteren	B	- brochureopmaak - verschil winter- versus zomeraanbod - trends en nieuwe producten met	kaartmateriaal verduidelijkt zeker de structuren, ligging en bereikbaarheid van de bestemmingen,

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
		betrekking tot bestemmingen, transport, logies, promoties - luchtvaart: lijnvlucht versus charter, vliegtuigklassen, verzorging aan boord, tarifiering (taks, toeslagen, kortingen, ...), vluchttabellen - logies: soorten, classificatie, logo's, prijsberekening en -vergelijking, - commissie - speciale acties: kinderkortingen, vroegboekvoordeel, promoties ... - huurwagen – annulatie- en bijstandsverzekering - aanvullende diensten	zo actueel mogelijke brochures online of in papier consulteren
kunnen de klant onthalen op een professionele manier kunnen een verkoopgesprek voeren	B B	2 Peilen naar de verwachtingen van de klant: een verkoopgesprek opbouwen aan de hand van de verschillende stappen. Inspelen op probleemsituaties: moeilijke klanten, speciale wensen, verkoop gaat niet door, moeilijke combinaties. Last minutes,. Dossiers op aanvraag (request).	Verkoopsgesprekken simuleren met leerlingen onderling (rollenspel) heeft hier zeer goede effecten. Het is handig om de leerlingen een verkoopsfiche te laten gebruiken, die structuur, volledigheid en consequent opvolgen garandeert bij het verkoopsgesprek.
kunnen praktische informatie verstrekken aan de klant	B	3 Reisformaliteiten: - identiteitskaart, reispas, visum, gezondheidsvoorschriften, formaliteiten kinderen - reisverzekeringen: annulatie- en bijstandsverzekering (zie ook verder thema 9 veiligheid). - technische informatie in verband met vliegreis, munt, tijdverschil, reisduur, taal, toeristisch-recreatieve mogelijkheden aan de hand van de reisbrochure geven	De leerlingen moeten paspoort, identiteitskaart en visa kunnen zien in werkelijkheid. De leerlingen gebruiken de recente brochures online of in papier van de reisagenten.

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
		- bijkomende informatie aanvragen en opvolgen voor de klant	
kunnen de producten uit de brochure van een touroperator verkopen	B	4 De juiste reis verkopen aan de juiste klant (= productkennis), ad hoc efficiënt en vlot een telefoongesprek voeren (met klant, met touroperator)	
kunnen beschikbaarheden checken via het reservatiesystemen	B	5 Beschikbaarheden: - telefonisch checken - beschikbaarheden via moderne reservatiesystemen checken - de vereiste gegevens voor het checken van beschikbaarheden doorgeven met gebruik van vakjargon - wachttijden opvangen naar de klant toe - opvragen van extra informatie, bijvoorbeeld in verband met huisdieren, maaltijden, vast tapijt in kamer ... - via computer en internet informatie opvragen met betrekking tot adres en telefoonnummer van een hotel - vluchtgegevens	Het tonen van alle reisformaliteiten met effectieve documenten (uitprints of online) verhoogt de herkenbaarheid en de bruikbaarheid voor de leerlingen.
kunnen de reis boeken	B	6 Bestelbon en alle noodzakelijke informatie om te boeken: - boeking via telefoon: doorgeven, controleren, afwerken: PO-nummer - boeking via moderne reservatiesystemen: inbrengen, controleren, afwerken - volledig en correct invullen van de bestelbon - betalingsmodaliteiten: voorschot- en saldobeleid	Het controleren van bestelbonnen met echte fouten.

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen een reisdoosier administratief afhandelen kunnen naverkoop verzorgen kunnen cruise Prijzen berekenen kunnen specifieke kunnen kenmerken van het cruise toerisme beschrijven kunnen een telefoongesprek vlot en efficiënt laten verlopen	B B B B B	7 Klasseren van een klantendossier, methode en opvolging: - controleren van de bevestiging van de touroperator met de bestelbon (boeking en prijs) - controleren van de factuur van de touroperator met de bevestiging en de bestelbon van het dossier; facturatie naar de klant toe - controle van de reisdocumenten - berichtgeving aan de klant (saldo en reisdocumenten) - aanvullende diensten: reisroute, extra toeristische informatie, uitschrijven vluchttabel, overzicht excursies, bevestigingen, transfer - informatief gesprek bij het afhalen van de reisdocumenten: checken saldo en/of betaling, overlopen van de reisdocumenten, mededelingen en adviezen (herbevestiging vluchten, lokale luchthaventaksen, ...)	
3. Verre bestemmingen			
kunnen een toeristische brochure van een touroperator analyseren voor een concrete opdracht kunnen de specifieke componenten van reizen naar verre gebieden formuleren	B B	1 Verschillende toeristische brochures voor de gekozen bestemming analyseren; verschillende componenten van een verre reis analyseren. Touroperators opzoeken via professionele bronnen Prijzen vergelijken van hotel only, autoverhuur, selfdrive tours,...	Actuele brochures online of papier consulteren. Belux Guide en andere professionele bronnen leren consulteren.

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen internationale vluchten opzoeken en vergelijken	B	2 Vluchtschema's opzoeken	Online vluchten opzoeken
kunnen een klantendossier aanleggen en behandelen	B	3 Vergelijken van verschillende tarieven, onderscheid tussen booking class, service class	
kunnen de klantgerichte informatie geven met betrekking tot de voorgestelde reis	B	4 Vluchtschema's en doorverbindingen opzoeken	
		5 Prijzen vergelijken van de verschillende maatschappijen. Betalingsmogelijkheden opzoeken: voucher, cash, creditcards, betalingen via het internet (U).	
kunnen verschillende mogelijkheden, die de gekozen bestemming te bieden heeft, bespreken en de informatie betreffende de vereiste documenten, inentingen en verzekeringen verstrekken	B	6 Specifiek gesprek voor een individuele rondreis in de gekozen bestemming. Peilen naar de voorkennis van de kopers omtrent: het land – reizen naar de derdewerldlanden (U) – formaliteiten in verband met het reizen naar landen buiten de Europese Unie medische voorzorgen – gepaste reistijd (klimaat, prijs) – hotel – mogelijke reducties vroege boekingen – overzicht toeristisch-recreatieve mogelijkheden van de gekozen bestemming.	Verkoopsgesprekstechnieken toepassen.
kunnen één globale prijsberekening maken en toelichten	B	7 De prijzen van de verschillende onderdelen samenvoegen en een factuur opstellen rekening houdend met de BTW-tarieven.	Touroperatorberekeningen maken met geijkte formules.
kunnen één dossier afhandelen	B	8 Reservaties controleren en bevestigen.	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen het specifiek toeristisch, recreatief en cultureel aanbod van het te behandelen ver gebied kunnen analyseren(exemplarisch)	B	9 Bezienswaardigheden van een aantal landen (exemplarisch) zodat de leerlingen verdere landen zelf kunnen onderzoeken	Visualiseren en inventariseren van de attractiefactoren in samenwerking met (kunst)geschiedenis en aardrijkskunde
4. Citytrips			
Te kiezen uit New York, Barcelona, Rome, Parijs, ...			
kunnen verschillende componenten van een reis op maat analyseren	B	1 Studie van de bereikbaarheid van de bestemming met verschillende transportmogelijkheden: vliegtuig – trein – autocar – auto.	Deze doelstellingen kunnen bereikt worden via de studiereis. Het gebruiken van brochures van touroperators, het maken van oefeningen met BTN maakt dit concreter. Visualiseren en inventariseren van de attractiefactoren in samenwerking met (kunst)geschiedenis en aardrijkskunde.
kunnen een citytrip samenstellen, rekening houdend met de specifieke eisen van de klant	B	2 Vluchtschema opzoeken aan de hand van Belangrijkste citycodes (LON, PAR, ..) en afkortingen. Soorten vluchten, direct, indirect.	
hebben grondig doorzicht in het aanbod qua transport, verblijf en recreatie	B		
kunnen de bereikbaarheid van een bepaalde bestemming met verschillende transportmogelijkheden opzoeken:	B	3 Telefonische reservaties bij luchtvaartmaatschappijen; Online – boekingen via internet of broker.	
- kunnen voor een transport met een vliegtuig prijzen vergelijken, tickets lezen	B		
- kunnen voor een transport met een trein uurregeling en tarieven opzoeken	B		
- kunnen voor een transport met de autocar tarieven opzoeken, kennen soorten autocarreizen	B	4 Toepassing van de vaardigheden van vorige hoofdstukken op een citytrip	
kunnen de verblijfsmogelijkheden bij rechtstreekse reservatie toepassen	B		
kunnen correcte hotelvouchers uitschrijven	B		
kunnen een verkoopgesprek voeren	B		
kunnen een globale prijsberekening maken	B		
kunnen het dossier afhandelen	B		

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
5. Zelfgemaakte studiereis en uitstappen			
kunnen de theoretische kennis om zetten in praktische kennis kunnen een reis voorbereiden kunnen een reis begeleiden kunnen het belang van de nazorg van een reis benoemen	B B B B	Integratie van vaardigheden van de eerste thema's in een reis die de leerlingen zelf maken en zelf uitvoeren. Het geheel in de mate waarin de wetgeving en regelgeving dit mogelijk maakt.	Daarom is een studiereis, georganiseerd, verzorgd en begeleid door de leerlingen met een interactie met leerkrachten, leerlingen van andere leerjaren, ouders en professionelen uit de reiswereld onontbeerlijk! Daarnaast zijn ééndaagse uitstappen, evenementenbezoek (bv.: vakantiesalons, reismarkten e.a.) zeer waardevol. Gidsbeurten komen tijdens de studiereis en de uitstappen aan bod. Men kan één van de case-studies als onderwerp/bestemming kiezen en zo een link tussentheorie en praktijk leggen.
6. Toeristische actualiteit			
kunnen de verschillende communicatiekanalen vinden en gebruiken kunnen de huidige toeristische beleidsmakers voor Europa, Vlaanderen, een provincie, een stad benoemen, herkennen kunnen de beleidsmakers situeren in de verschillende niveaus van de beleidsstructuur kunnen de beleidsmakers op alle relevante niveaus kunnen herkennen op foto, benoemen	B B B B	De belangrijkste vaktijdschriften en elektronische media kunnen consulteren om het vaknieuws te kunnen selecteren in verband met het te vinden onderwerp. De verschillende politieke en organisatiestructuren in Europa, federaal België, gemeenschappen, provincies en steden.	Fotografisch materiaal dat de personen actief in de actualiteit concreet maakt. Een selectie van artikels uit vaktijdschriften laten lezen en analyseren.

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
7. Natuurvakanties (Bergvakanties, wintervakanties, ecologie, avontuur en sport)			
Kunnen een vergelijkende studie maken van de touroperators (TO) die werkzaam zijn op de Belgische markt	B	Overzicht van de TO's op de Belgische markt gespecialiseerd in wintersportvakantie	Een TO gespecialiseerd in natuurvakanties uitnodigen.
Kunnen de klant wegwijs maken in het skiaanbod op de markt en de geëigende vaktermen	B	Een overzicht en grondige studie van het infomateriaal en brochures over wintervakanties Prijsberekeningen en dossierafhandeling De vaktermen en specificiteiten van de skivakanties kennen	Oefeningen met brochures realiseren.
8. Businessstoerisme (MICE) (meetings, incentives, congressen, conferences, events, busnesstrips, exhibitions, huurauto, ..)			
kunnen een auto verhuren in de gekozen bestemming	B	1 De zakenreiziger in de lucht: - de verschillende klassen - frequent Flyer-programma: relatie frequent Flyer – Credit Cards / andere partners zoals hotels en autoverhuurbedrijven, no-shows, sundayrule.	Mogelijkheden zijn een gastspreker uit te nodigen of te bezoeken uit de verschillende deelbranches. Een deelname aan een congresorganisatie achter de schermen is een mogelijkheid. Het bezoek brengen aan een autoverhuurbedrijf.
kunnen de complexiteit van een congres duiden	B		
kunnen een congres op papier organiseren	B		
kunnen de vaktermen van de MICE-branche gebruiken	B		
		2 De zakenreiziger en het spoor: de HST als transportmiddel voor de zakenreiziger	
		3 De zakenreiziger en autoverhuring: - reservatie van een huurwagen - verschillende formules - betalingsmodaliteiten -	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
		- verzekeringen - de belangrijkste verhuurmaatschappijen voor auto's en de verhuurvoorwaarden en/of specifieke voorwaarden in de gekozen verre bestemming 4 Incentives - wat is een incentive - soorten incentives - organisatie door (gespecialiseerde) reisagentschappen - trends en voorbeelden - past een incentive in de bedrijfsstrategie? 5 Congressen - overzicht belangrijkste congressteden in Europa - belang van Brussel/Antwerpen als congressteden: locatiefactoren - organisatie van een congresreis: voorbereiding, transport, accommodatie voor het congres, budget, dagschema's, omliggende culturele activiteiten, enz.	
9. Veiligheid op reis			
kunnen het aanbod van reisverzekeringen uitleggen aan een klant	B	reisverzekeringen, kunnen uitleggen en verkopen aan de klant, commissie, jaar- of reispolis wijzigingen en annulering aan de hand van de algemene voorwaarden specifiek per touroperator	Het is goed om hiervoor een gastspreker uit de reisverzekeringsbranche uit te nodigen, zodat de informatie up to date en geïllustreerd wordt met echte voorbeelden.

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen de officiële medische waarschuwingen verwoorden en vinden per gevraagde bestemming	B	officiële medische waarschuwingen kunnen verwoorden en vinden per bestemming	
kunnen de algemene en officiële veiligheidsinformatie vinden en vergelijken en het beleid van de Touroperators verduidelijken	B	algemene veiligheidsinformatie uitleggen en duiden aan de klant (ministerie van Buitenlandse zaken)	Een vergelijking tussen de verschillende westerse ministeries van buitenlandse zaken dringt zich op, om een evenwichtige veiligheidsuitspraak te doen.
kunnen de eerste hulp bij ongevallen toepassen bij kleine en levensbedreigende situaties	B	EHBO: de levensbelangrijke handelingen (reanimatie, defibrillatie, bloedingen stelpen, brandwonden verzorgen, breuken stabiliseren, veiligheid bewaken,...)	Voor de EHBO-lessen kan best een lesgever van een erkende organisatie (Rode Kruis, European Resuscitation Council, ...) aangesproken worden.
10. Toerisme incoming of instaying in België (uitbreidingsdoelstelling)			
kunnen nagaan hoe steden en/of regio's zich als congresstad en/of kunststad profileren	U	- rol van een VVV - werking van Toerisme Vlaanderen - overzicht van hun publicaties - hotel- en arrangementreservaties	
kunnen de werking van de toeristische diensten of VVV (vereniging voor vreemdelingenverkeer) bestuderen	U		
kunnen een dagexcursie uitstippelen	U		
kunnen gidsbeurten voorbereiden en uitvoeren in een stad	U		
11. Culturele eigenheden bij reizen (cultureshock) (uitbreidingsdoelstelling)			
kunnen aantonen dat reizen naar een bepaalde bestemming een cultuurshock kunnen veroorzaken	U		Een internationale uitwisseling of rollenspel om de cultuurverschillen te ervaren kan een handige manier zijn om dit uit te werken.

AV Aardrijkskunde

De leerlingen

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
1. De ruimtelijke dimensie in de toeristische sector			
kunnen een kaart lezen door gebruik te maken van weergegeven inhoud, schaal en legende	B	Elementen van een kaart (inhoud, schaal, legende,...)	Gegevens van locaties in kaarten opzoeken
kunnen coördinaten in verband brengen met de indeling van de aarde d.m.v. parallellen en meridianen	B	Geografische coördinaten en merkwaardige cirkels op aarde, lokalisatie op toeristische kaarten	Locaties op kaart opzoeken en met coördinaten vastleggen.
kunnen een standplaats op aarde bepalen door middel van GPS of kompas	B	Relatieve en absolute ligging (bijv. kompas, GPS, topografische kaart, stadsplan, sterrenhemel, ligging t.o.v. de grens, vliegafstand,...)	Met GPS op het terrein werken Zoektocht met kaart en kompas
kunnen toeristisch-geografische informatie kritisch verwerken	B	kritische analyse van naar keuze brochure, folder of catalogus op basis van criteria (bijv. betrouwbaarheid, eigentijds karakter, volledigheid)	verschillende kaarten van een zelfde terrein zelfstandig beschrijven op basis van criteria
kunnen het reliëf op kaart en diagram lezen en interpreteren	B	Elementen van het reliëf en reliëfvormen op kaart en diagram herkennen.	voorbeelden van voorstellingswijzen (bijv. hoogtezonekaart, reliëfprofiel, digitaal terreinmodel)
kunnen kritisch oordelen over de voorstellingswijzen van het reliëf op een kaart voor toeristisch gebruik	B	Gevalstudie: Voorstelling van het reliëf op toeristische kaarten naar keuze.	(bijv. panoramakaarten, schaduwing, hoogtelijnenkaarten)
kunnen het klimaat en de vegetatie van een regio bepalen en verklaren.	B	Determineren van klimatologische voorstellingen.	Klimatogrammen analyseren met determineertabellen
kunnen het klimaat van een regio voorstellen	B	Gevalstudie: voorstellen van verschillende klimaattypes.	Zelfstandig klimatogrammen maken Kan worden geïntegreerd in het eindwerk

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen aantonen dat kaarten gecodeerde voorstellingen van de werkelijkheid zijn en een verschillend gebruik kennen	B	Wegenkaarten Schetskaarten of mentale kaarten Panoramakaarten of 3D-plattegronden Wandel- of fietsroutekaarten Overzichtskaarten van het regionaal- toeristisch aanbod Er wordt belang gehecht aan de kaartsoorten (algemene kaarten, specifieke themakaarten), kaarttypes (bijv. choropletenkaarten, isolijnenkaarten), kaartinhouden (bijv. titel, schaal, legende en symbolen) en beoordeling van de toeristische functies.	van eenzelfde gebied kaarten met verschillende voorstellingswijzen van vergelijken Diverse schematiseringswijzen op toeristische kaarten beoordelen.
kunnen met een toepassing van GIS de betekenis ervan voor de samenleving illustreren	B	Gevalstudie: Principes en toepassingen van GIS gebruiken.	Vanuit GIS voorbeelden de verschillende toepassingen bespreken Met passende software een GIS opdracht uitvoeren Kan worden geïntegreerd in het eindwerk
2. Middellandse Zee bestemmingen			
kunnen een kaartbeeld van de bestudeerde toeristische regio opbouwen	B	Lokalisatie en bereikbaarheid van de courante toeristische bestemmingen	Blinde kaarten en schetskaarten vervullen met lokalisaties van toeristische plaatsen, rivieren, gebieden en evenementen
kunnen de attractiviteit van het klimaat in het Middellandse Zeegebied voor het toerisme verwoorden en vergelijken met klimatologische situatie van West-Europese kusten	B	Ruimtelijke synthese (bijv. klimatologische evolutie binnen het Middellandse Zeegebied, vergelijking met Vlaamse kust, Atlantische kust en Oostzeekust, homologe klimatologische gebieden elders in de wereld)	Klimaatverandering en gevolgen Vergelijken van verschillende kaarten en klimatogrammen
kunnen de aanpassingen van de vegetatie aan het	B	Aanpassingen van de vegetatie aan de	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
klimaat in het Middellandse Zeegebied beschrijven		klimatologische omstandigheden (bijv. maquis en garrigue, heide, duinvegetatie, mediterrane fauna)	
kunnen het cultuurhistorisch aanbod van enkele Europese kustplaatsen of regio's gericht opzoeken in diverse informatiebronnen	B	Ruimtelijke cultuurspreiding (bijv. sites, kuststeden, archeologische rijkdommen, afbakening van rijken, beschavingen)	Samenwerking met het vak Geschiedenis is aangewezen.
kunnen de attractiviteit van traditionele mediterrane economische culturen typeren en vergelijken met de intensieve Mediterrane landbouw	B	Mediterrane teelten (bijv. akkerbouw, veeteelt, plantaardige grondstoffen voor industriële verwerking, visserij)	
kunnen van minimaal twee kustgebieden of eilanden de algemene toeristische betekenis in relatie brengen met de belangstelling voor deze gebieden vanuit het plaatselijk beleid en van de toeristische sector.	B	Levenscyclus van het toerisme Omvang van het toerisme naar Europese kustgebieden Toeristisch beleid (bijv. promotie van massatoerisme of elitetoerisme) Geopolitieke aspecten (bijv. spanningen in de Arabische wereld)	Toepassen van bv. Butler's lifecycle of tourism op de gebieden Lezen en analyseren van toeristische statistieken.
kunnen de impact van het massatoerisme op economisch en demografisch gebied aantonen.	B	Relatie tussen mens, toerisme, economie en milieu.	Wisselwerking van de 4P's (people, planet, profit and pleasure) in massatoerisme

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
3. Verre bestemmingen			
3.1. Woestijngebieden			
kunnen van een droog gebied de klimatologische en meteorologische kenmerken in verband brengen met de toeristische benutting van het gebied	B	Klimatologische en meteorologische kenmerken	Klimatogrammen weerkaarten
kunnen typische landschappen in een droog gebied beschrijven aan de hand van beeldmateriaal	B	Woestijntypes en –landschappen (bijv. koude en hete woestijn, zand-, steen- en rotswoestijn, duingebieden)	
kunnen de waterproblematiek in een droog gebied in verband brengen met het toerisme via een integrale benadering van het probleem	B	Waterproblematiek (bijv. oasetypes, irrigatiesystemen, ecologische situatie, spanningen, ...)	
kunnen het belang van het toerisme voor de plaatselijke economie en cultuur in ontwikkelingslanden aan de hand van voorbeelden aantonen	B	Relatie tussen mens, toerisme, economie en milieu.	Wisselwerking van de 4P's (people, planet, profit and pleasure) in duurzaam toerisme
3.2. Subtropische gebieden			
kunnen van een subtropisch gebied de klimatologische en meteorologische kenmerken in verband brengen met de toeristische benutting van het gebied	B	Klimatologische en meteorologische kenmerken	Klimatogrammen weerkaarten

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen typische landschappen in een subtropisch gebied beschrijven aan de hand van beeldmateriaal	B	Typische landschappen (canyons, karst, savanne)	
kunnen de waterproblematiek in een subtropisch gebied in verband brengen met het toerisme via een integrale benadering van het probleem	B	Waterproblematiek (regenseizoen, orkaanseizoen, irrigatie)	
kunnen het belang van het toerisme voor de plaatselijke economie en cultuur in ontwikkelingslanden aan de hand van voorbeelden aantonen.	B	Relatie tussen mens, toerisme, economie en milieu.	Wisselwerking van de 4P's (people, planet, profit and pleasure) in duurzaam toerisme
3.3. Tropische gebieden			
kunnen van een tropisch gebied de klimatologische en meteorologische kenmerken in verband brengen met de toeristische benutting van het gebied	B	Klimatologische en meteorologische kenmerken	Klimatogrammen weerkaarten
kunnen typische landschappen in een tropisch gebied beschrijven aan de hand van beeldmateriaal	B	Typische landschappen (tropisch bergregenwoud, laaglandregenwoud en nevelregenwoud)	
kunnen de waterproblematiek in een tropisch gebied in verband brengen met het toerisme via een integrale benadering van het probleem	B	Waterproblematiek (zenitale regens, bedreigingen voor het regenwoud)	
kunnen het belang van het toerisme voor de plaatselijke economie en cultuur in ontwikkelingslanden aan de hand van voorbeelden aantonen	B	Relatie tussen mens, toerisme, economie en milieu.	Wisselwerking van de 4P's (people, planet, profit and pleasure) in duurzaam toerisme

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
4. Citytrips			
kunnen relictten van het ontstaan en de groei van cultuurhistorisch belangrijke steden als toeristische elementen omschrijven	B	Ontstaan, site en situatie, stadsbegrenzing uit het verleden: toeristische attractiviteit van relictten van vroege stadsontwikkeling aan de hand van voorbeelden	
kunnen op stadsplattegronden en met behulp van beeld-, tekst- of cijfermateriaal een geleding met toeristische waardering aangeven	B	Verstedelijking: ontwikkeling van stadsgewesten aan de hand van voorbeelden met nadruk op de toeristische en recreatieve functies (bijv. centrumfunctie, draaischijf, congresstad, religieus- of cultureel centrum)	
kunnen diverse bronnen hanteren om het cultureel patrimonium van een grootsteden of stadsgewesten kritisch te benaderen.	B	Stadspatronen: geleding van steden aan de hand van uiteenlopende voorbeelden met nadruk op de attractiviteit van stadswijken	uit reisgidsen de sterke geografische elementen i.v.m. stadstypering samenbrengen
kunnen de toeristische betekenis van steden aantonen	B	Aan de hand van uiteenlopende voorbeelden qua schaal en toeristisch-recreatief aanbod, ligging, bereikbaarheid, ontwikkeling, cultuurhistorische betekenis en economische uitstraling: • minimaal 2 Belgische steden; • minimaal 3 Europese steden, nl. een Europese badstad, havenstad en versterkte stad; • minimaal 1 Noord-Amerikaanse stad; • minimaal 1 Zuid-Amerikaanse stad; • minimaal 1 Oriëntaalse stad; • minimaal 1 Arabische stad	Typering van de toeristische betekenis van steden via beeldmateriaal, getuigenissen, cijfergegevens.
kunnen zelfstandig of in groep een dossier presenteren van toeristische steden in Europa of	B	Aan de hand van minimaal 1 voorbeeld qua toeristisch-recreatief aanbod, ligging,	Kan worden geïntegreerd in het eindwerk

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
andere wereldzones		bereikbaarheid, ontwikkeling, cultuurhistorische betekenis en economische uitstraling	
5. Studiereis			
kunnen zelfstandig of in groep een dossier presenteren van de keuze van bestemming	B	Aan de hand van minimaal 1 voorbeeld qua toeristisch-recreatief aanbod, ligging, bereikbaarheid, ontwikkeling, cultuurhistorische betekenis en economische uitstraling	
kunnen zelfstandig of in een groep een uitstap plannen en begeleiden naar een stedelijk en/of natuurlijk gebied in België	B	De bestemming wordt gekozen in overleg met de leerlingen De excursie wordt voorbereid (transport, programma, kostenberekening,...) en uitgevoerd (begeleiding, gidsbeurten,...) door de leerlingen	
6. Toeristische trends en actualiteit			
kunnen de maatschappelijke relevantie van de aardrijkskunde voor het toerisme met voorbeelden uit de actualiteit aantonen	B	Actuele voorbeelden die betrekking hebben op natuurrampen, terroristische aanslagen, religieuze of raciale spanningen die een invloed hebben op het toerisme over de hele wereld	Actualiteit volgen doorheen het jaar via persknipsels, videobeelden, TV-journaal, internet, sociale media, ...
7. Natuurvakanties			
kunnen de voornaamste natuurlijke kustgebieden, badplaatsen, kapen en baaien benoemen op blinde kaarten	B	Topografische basiskennis van de Europese kustgebieden en natuurlijke kenmerken van de zee (bijv. badplaatsen, kustzones, kapen en baaien; saliniteit, getijdengevoeligheid, gemiddelde watertemperaturen)	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen de voornaamste fysische kenmerken van de Europese rand- en binnenzeeën eenvoudig verklaren	B	Kustlandschappen (bijv. vlakke duinenkust, falaise, lido's, kaap- en baaikust, deltakust, calanquekust,...)	Beeldmateriaal
kunnen elementen van weer en klimaat, terrein, bodemgebruik en infrastructuur in het gebergte benutten om een toeristisch gebied voor te stellen	B	Aan de hand van ligging, bereikbaarheid, geologisch ontstaan, natuurlijke- en menselijke factoren	Klimatogrammen weerkarten
kunnen uit studie van kaart-, cijfer- en tekstmateriaal een kritische houding ontwikkelen t.a.v. het toeristisch en recreatief aanbod in een aantal berggebieden en wintersportcentra	B	De recreatieve voorzieningen en de toeristische infrastructuur vergelijken tussen minimum 2 berggebieden of wintersportcentra	Toeristische kaarten van skigebieden
kunnen de relaties tussen duurzame ontwikkeling en massatoerisme in wintersportcentra met voorbeelden aantonen	B	Relatie tussen mens, toerisme, economie en milieu.	Wisselwerking van de 4P's (people, planet, profit and pleasure) in duurzaam en massatoerisme
8. Toeristisch-topografische basiskennis			
kunnen op blinde kaarten een lijst van belangrijke toeristische steden, gebieden, rivieren, gebergten en eilanden lokaliseren op een passende manier zodat dit nuttig is voor de lessen toerisme	B	1. Beneluxlanden	In afspraak met het vak Toerisme:
kunnen minder bekende toeristische plaatsen en gebieden op een gerichte manier opzoeken indien deze plaatsen en gebieden noodzakelijk zijn voor de lessen toerisme	B	Toeristische steden met een cultuurhistorisch aanbod van betekenis Toeristisch-recreatieve zones	bijv. Brugge, Gent, Oudenaarde, Diest, Amsterdam, Alkmaar, Luxemburg, Echternach, ... bijv. Vlaamse Kust, Walcheren, Vlaamse Ardennen, Zwalmstreek, Hoge Venen, Gaume, Müllerthal, Veluwe, ...
kunnen in functie van een toeristisch-recreatieve typering toeristische sites volgens hun onderling	B	Specifieke plaatsen of gebieden in de Benelux-landen in het kader van	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
belang gepast aanduiden op een kaart met legende		vakoverschrijdend overleg	
		2 Europese toeristische bestemmingen • Mediterrane vakantiezones • Mediterrane topsites en eilanden • Gebergten en Alpenskistations • Culturele grootsteden	In afspraak met het vak Toerisme: bijv. Costa Brava, Languedoc- Roussillon, Riviera di Levante bijv. Benidorm, Balearen, Djerba, Antalya, Cycladen bijv. Mégève, St. Moritz, Cortina d'Ampezzo bijv. Londen, Wenen, Venetië,...
		3 Toeristische wereldzones • Toeristische rondreislanden en exotische bestemmingen • Toeristische eilanden(groepen)	In afspraak met het vak Toerisme: bijv. Thailand, China, Peru, Antillen, Namibië, Kenia bijv. Canarische Eilanden, Caraïben, Seychellen, Bahama's, Bali

AV Geschiedenis

De leerlingen

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
1. Inleiding: tijdsvakken			
kunnen de geschiedenis indelen in historische periodes	B	Verschillende indelingen van de geschiedenis in historische periodes.	Verwijs naar een tijdlijn.
kunnen de verschillende indelingen in historische periodes verantwoorden	B		
kunnen de indelingen van de geschiedenis in historische periodes kritisch aanwenden	B		
kunnen de indeling van de belangrijkste stromingen in de Westerse kunst geven	B	Indeling van de kunststromingen in een kort stijloverzicht	Verwijs naar een tijdlijn.
2. Middellandse Zeebestemmingen			
kunnen de belangrijkste cultuurhistorische bezienswaardigheden uit het Middellands Zeegebied opsommen	B	1. Overzicht belangrijkste cultuurhistorische bezienswaardigheden uit het Middellands Zeegebied	Verwijs naar afbeeldingen van de cultuurhistorische bezienswaardigheden.
kunnen de belangrijkste cultuurhistorische bezienswaardigheden uit het Middellands Zeegebied beschrijven aan de hand van illustraties	B		Verwijs naar een tijdlijn en een kaart om de cultuurhistorische bezienswaardigheden te situeren in de tijd en in de ruimte.

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden uit het oude Egypte situeren in de historische context (tijd, ruimte, maatschappelijke domeinen)	B	2. Het oude Egypte Kort historisch overzicht van Egypte: indeling van de Egyptische geschiedenis in rijken, belangrijkste maatschappijkenmerken, kunstvormen	Verwijs naar afbeeldingen van de cultuurhistorische bezienswaardigheden.
kunnen enkele stijlkenmerken en kunstvormen benoemen en herkennen in de cultuurhistorische bezienswaardigheden uit het oude Egypte	B	Focus op minstens één cultuurhistorische bezienswaardigheid, vb. piramides van Gizeh, ... Focus op minstens twee belangrijke farao's, vb. Echnaton omwille van zijn godsdienstpolitiek, Toetanchamon omwille van zijn grafchat,...	Verwijs naar een tijdlijn en een kaart om de cultuurhistorische bezienswaardigheden te situeren in de tijd en in de ruimte.
kunnen historische informatie opzoeken, ordenen, analyseren en kritisch evalueren met het oog op de organisatie van reizen in Egypte	B	Dood en leven in Egypte: gebruiken, rituelen, focus op minstens één grafmonument, vb. Dal der Koningen	Laat leerlingen zelf informatie zoeken, beoordelen en verwerken aan de hand van duidelijk afgebakende opdrachten.
kunnen historische informatie over Egypte schriftelijk en/of mondeling presenteren	B	Actualiteit: focus op minstens één onderwerp, bijvoorbeeld een Egyptisch museum, de conserveringsproblematiek van cultuurhistorische bezienswaardigheden, de rol van UNESCO bij de bescherming van cultuurhistorische bezienswaardigheden, ...	Verbind de leerinhoud met een casus uit de toeristische sector
tonen belangstelling voor de actuele reisbestemmingen in Egypte en de historische informatie die ermee verbonden is	B		
tonen belangstelling voor het psychologisch profiel van de toerist en zijn behoeftes en vragen omtrent cultuur en geschiedenis	B		

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden uit de Griekse beschaving situeren in de historische context (tijd, ruimte, maatschappelijke domeinen)	B	3. Griekse beschaving Kort historisch overzicht van de Griekse beschaving: situeren in tijd en ruimte, de belangrijkste maatschappijkenmerken en kunstvormen van de beschavingen in Mycene, Kreta en Hellas.	Verwijs naar afbeeldingen van de cultuurhistorische bezienswaardigheden.
kunnen enkele stijlkenmerken en kunstvormen benoemen en herkennen in de cultuurhistorische bezienswaardigheden uit de Griekse beschaving	B	Focus op minstens drie cultuurhistorische bezienswaardigheden, vb. Acropolis in Athene, theater van Epidaurus, paleis van Knossos...	Verwijs naar een tijdlijn en een kaart om de cultuurhistorische bezienswaardigheden te situeren in de tijd en in de ruimte.
kunnen historische informatie opzoeken, ordenen, analyseren en kritisch evalueren met het oog op de organisatie van reizen in Griekenland	B	Focus op minstens één onderwerp uit het culturele domein, bijvoorbeeld Griekse godenwereld en mythologie, Grieks theater, Olympische Spelen.	Laat leerlingen zelf informatie zoeken, beoordelen en verwerken aan de hand van duidelijk afgebakende opdrachten.
kunnen historische informatie over Griekenland schriftelijk en/of mondeling presenteren	B	Focus op minstens één cultuurhistorische bezienswaardigheid buiten Griekenland, vb. Sagalassos in Turkije, ...	Verbind de leerinhoud met een casus uit de toeristische sector
tonen belangstelling voor de actuele reisbestemmingen in Griekenland en de historische informatie die ermee verbonden is.	B	Actualiteit: focus op minstens één onderwerp, vb. invloed van de economische crisis op de toeristische sector, conservering van cultuurhistorische bezienswaardigheden, Griekse bouwkunst in moderne stedelijke architectuur,	
tonen belangstelling voor het psychologisch profiel van de toerist en zijn behoeftes en vragen omtrent cultuur en geschiedenis	B	gebruik van Griekse theaters voor culturele doelen (toneel, opera)...	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden uit de Romeinse beschaving situeren in de historische context (tijd, ruimte, maatschappelijke domeinen)	B	4. Romeinse beschaving Kort historisch overzicht van de Romeinse beschaving: situeren in tijd en ruimte, de belangrijkste maatschappijkenmerken en kunstvormen	Verwijs naar afbeeldingen van de cultuurhistorische bezienswaardigheden.
kunnen enkele stijlkenmerken en kunstvormen benoemen en herkennen in de cultuurhistorische bezienswaardigheden uit de Romeinse beschaving	B	Focus op minstens één cultuurhistorische bezienswaardigheid van de Etrusken in Italië Focus op minstens drie cultuurhistorische bezienswaardigheden van de Romeinen, vb. Colosseum, Forum Romanum,....	Verwijs naar een tijdlijn en een kaart om de cultuurhistorische bezienswaardigheden te situeren in de tijd en in de ruimte. Laat leerlingen zelf informatie zoeken, beoordelen en verwerken aan de hand van duidelijk afgebakende opdrachten.
kunnen historische informatie opzoeken, ordenen, analyseren en kritisch evalueren met het oog op de organisatie van reizen in Italië	B	Focus op minstens drie cultuurhistorische bezienswaardigheden van de Romeinen buiten Italië, vb. site van Palmyra, amfitheater van Pula, Maison Carrée in Nîmes,...	Verbind de leerinhoud met een casus uit de toeristische sector
kunnen historische informatie over Italië schriftelijk en/of mondeling presenteren	B	Focus op minstens één onderwerp uit het culturele domein, bijvoorbeeld Romeinse godenwereld en mythologie, Romeinse villa's , ...	
tonen belangstelling voor de actuele reisbestemmingen in Italië en de historische informatie die ermee verbonden is.	B	Actualiteit: focus op minstens één onderwerp, vb. conservering van de cultuurhistorische bezienswaardigheden, Romeinse bouwkunst in moderne stedelijke architectuur, gebruik van Romeinse theaters voor culturele doelen (toneel, opera)...	
tonen belangstelling voor het psychologisch profiel van de toerist en zijn behoeftes en vragen omtrent cultuur en geschiedenis	B		

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden uit de Byzantijnse beschaving situeren in de historische context (tijd, ruimte, maatschappelijke domeinen) kunnen enkele stijkenmerken en kunstvormen benoemen en herkennen in de cultuurhistorische bezienswaardigheden uit de Byzantijnse beschaving	B B	5. De Byzantijnse beschaving Kort historisch overzicht van de Byzantijnse beschaving: situeren in tijd en ruimte, de belangrijkste maatschappijkenmerken en kunstvormen Focus op minstens één cultuurhistorische bezienswaardigheid van de Byzantijnen, vb. basiliek van San Vitale in Ravenna, Aya Sophia in Istanbul,...	Verwijs naar afbeeldingen van de cultuurhistorische bezienswaardigheden. Verwijs naar een tijdlijn en een kaart om de cultuurhistorische bezienswaardigheden te situeren in de tijd en in de ruimte. Laat leerlingen zelf informatie zoeken, beoordelen en verwerken aan de hand van duidelijk afgebakende opdrachten. Verbind de leerinhoud met een casus uit de toeristische sector.
kunnen enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden uit de Islamcultuur situeren in de historische context (tijd, ruimte, maatschappelijke domeinen) kunnen enkele stijkenmerken en kunstvormen benoemen en herkennen in de cultuurhistorische bezienswaardigheden uit de Islamcultuur	B B	6. De Islamcultuur Kort historisch overzicht van het ontstaan en de verspreiding van de Islam Kenmerken van de religie: vijf pijlers, waarden en normen Kenmerken van de islamitische kunst Focus op minstens 2 cultuurhistorische bezienswaardigheden, vb. Alhambra in Granada, Mezquita in Cordoba, Hassan II moskee in Casablanca, ... Actualiteit: focus op minstens één onderwerp, vb. vernieling historische monumenten door conflicten, ...	Verwijs naar afbeeldingen van de cultuurhistorische bezienswaardigheden. Verwijs naar een tijdlijn en een kaart om de cultuurhistorische bezienswaardigheden te situeren in de tijd en in de ruimte. Laat leerlingen zelf informatie zoeken, beoordelen en verwerken aan de hand van duidelijk afgebakende opdrachten. Verbind de leerinhoud met een casus uit de toeristische sector

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen een bespreking maken van de kunst in het gebied van de Middellandse Zee kunnen een aantal belangrijke folkloristische aspecten in het te bezoeken gebied opnoemen en illustreren met voorbeelden	B B	7. Cultuur als toeristisch product: Uitwerking van een excursieprogramma met bespreking van de cultuurhistorische bijzonderheden (musea, bezienswaardigheden, folklore) op een bestemming in het gebied van de Middellandse Zee	
3. Verre bestemmingen			
kunnen per continent enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden opsommen kunnen per continent enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden beschrijven aan de hand van illustraties kunnen per continent enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden situeren in de historische context (tijd, ruimte, maatschappelijke domeinen). kunnen per continent enkele stijkenmerken benoemen en herkennen in de cultuurhistorische bezienswaardigheden kunnen historische informatie opzoeken, ordenen, analyseren en kritisch evalueren met het oog op de organisatie van reizen naar verre bestemmingen	B B B B B	Per continent één thema naar keuze uitwerken: situeren in tijd en ruimte, korte historiek, belangrijkste maatschappijkenmerken, invloed van religie en wereldbeeld op de cultuur, twee cultuurhistorische bezienswaardigheden. 1. Amerika Vb. geschiedenis en cultuur van de Maya' s in Tikal, hedendaagse beschaving in USA, ... 2. Afrika Vb. kenmerken van de Afrikaanse tribale samenleving, de hedendaagse beschaving in een Afrikaans land naar keuze,... 3. Azië Vb. geschiedenis en cultuur van Tibet, de hedendaagse beschaving van een Aziatisch land naar keuze,...	Verwijs naar afbeeldingen van de cultuurhistorische bezienswaardigheden. Verwijs naar een tijdlijn om het onderwerp te situeren in de tijd. Verwijs naar een kaart om het onderwerp te situeren in de ruimte. Laat leerlingen zelf informatie zoeken, beoordelen en verwerken aan de hand van duidelijk afgebakende opdrachten. Verbind de leerinhoud met een casus uit de toeristische sector.

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
kunnen historische informatie over verre bestemmingen schriftelijk en/of mondeling presenteren tonen belangstelling voor de verre reisbestemmingen en de historische informatie die ermee verbonden is tonen belangstelling voor het psychologisch profiel van de toerist en zijn behoeftes en vragen omtrent cultuur en geschiedenis kunnen plaatselijke gebruiken verklaren vanuit het verleden. kunnen actuele spanningsvelden verklaren aan de hand van het verleden	B B B B B	4. Oceanië Vb. geschiedenis en cultuur van de Maori's, van de Aboriginals, de hedendaagse Australische beschaving,...	
kunnen een bespreking maken van de kunst in verre bestemmingen kunnen een aantal belangrijke folkloristische aspecten in het te bezoeken gebied opnoemen en illustreren met voorbeelden	B B	Bespreking van de gekozen bestemming (en) en de toepassing ervan in een excursieprogramma (informatiebrochure) met aandacht voor: maatschappelijke situatie, kunstvormen, bezienswaardigheden, evenementen (folklore, ...)	kunnen divers bronmateriaal kritisch verwerken

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
4. City trips (Europa)			
kunnen enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden van de bestudeerde stad beschrijven aan de hand van illustraties	B	Stedelijke ontwikkeling in Europa: historiek	Verwijs naar afbeeldingen van de cultuurhistorische bezienswaardigheden.
kunnen enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden van de bestudeerde stad opsommen.	B	Focus op één belangrijke Europese cultuurstad, vb. Berlijn, Parijs, Barcelona, Venetië: kort historisch overzicht, drie cultuurhistorische bezienswaardigheden, drie musea en drie andere culturele activiteiten	Verwijs naar een tijdlijn en een kaart om het onderwerp te situeren in de tijd en in de ruimte.
kunnen enkele cultuurhistorische bezienswaardigheden van de bestudeerde stad situeren in de historische context (tijd, ruimte, maatschappelijke domeinen).	B		Laat leerlingen zelf informatie zoeken, beoordelen en verwerken aan de hand van duidelijk afgebakende opdrachten.
kunnen enkele stijkenmerken benoemen en herkennen in de cultuurhistorische bezienswaardigheden van de bestudeerde stad	B		Verbind de leerinhoud met een casus uit de toeristische sector.
kunnen de werking van een museum beschrijven en illustreren	B		
kunnen de belangrijkste museumverzamelingen in West-Europa weergeven	B		
kunnen een kort stijloverzicht van de belangrijkste stromingen in de Westerse kunst geven	B		

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	Didactische en pedagogische wenken
5. Zelfgemaakte studiereis			
kunnen een cultuurhistorisch aanbod uitwerken voor een dagexcursie.	B	Uitwerking van een cultuurhistorisch aanbod voor een dagexcursie. De bestemming wordt gekozen in overleg met de leerlingen. De excursie wordt voorbereid (transport, programma, kostenberekening,...) en uitgevoerd (begeleiding, gidsbeurten,...) door de leerlingen	Samenwerking met het vak Toerisme is aangewezen

9. EVALUATIE

STUDIEBEGELEIDING, REMEDIËRING EN EVALUATIE

Met **studiebegeleiding** bedoelen we het geheel van activiteiten waarbij de leerling hulp bij het leren ondervindt. Deze activiteiten worden vanuit gerichte doelstellingen opgezet en kunnen georganiseerd worden voor individuele leerlingen, voor klasgroepen, voor alle leerlingen op schoolniveau.

Studiebegeleiding houdt in dat het lerarenteam aandacht heeft voor de hele ontwikkeling van de leerling en oog heeft voor verstandelijke en emotionele factoren bij het leren. Het betekent eveneens dat het team rekening houdt met de verschillende leerstijlen.

Met **remediëring** bedoelen we het bieden van hulp om tekorten op te vangen of weg te werken. Ook hier is het belangrijk om de doelstelling van de activiteiten precies te omschrijven.

Studiebegeleiding en remediëring zijn uitnodigingen voor de leerling tot **zelfevaluatie**, tot reflectie over eigen studie- en leergedrag en hier op constructieve wijze iets aan te veranderen. Op die manier wordt de leerervaring van de leerling verruimd.

Studiebegeleiding en remediëring maken met de **evaluatie** deel uit van het **evaluatie- of feedbacksysteem** op school.

De didactische evaluatie, afgestemd op doelstellingsniveaus in het leerplan biedt informatie over de wijze waarop de leerling deelneemt aan het leren op school maar biedt eveneens informatie over de wijze waarop de leraar hen bij het leerproces begeleidt. Ook voor de leraar is de didactische evaluatie een bron voor zelfevaluatie.

Openheid, tolerantie en humor t.a.v. het eigen leer- en lesgedrag bieden een goede garantie om samen met de leerlingen te onderzoeken op welke wijze hun leerproces het best kan verlopen en om feedback te geven en te ontvangen.

AFSTEMMING OP DOELSTELLINGSNIVEAUS

Evaluatie heeft pas zin als er gewaardeerd wordt vanuit criteria: doelstellingen.

Per leerling kan aangegeven worden welke doelstellingen behaald werden en welke nog onvoldoende beheerst worden. Hieruit kunnen twee kwaliteitseisen voor de doelstellingen worden afgeleid:

- hoe nauwkeuriger de na te streven lesdoelstellingen worden geformuleerd, hoe gemakkelijker het wordt om ze te evalueren;
- hoe eenduidiger de lesdoelstellingen (afgeleid uit de leerplandoelstellingen) zijn geformuleerd des te preciezer de didactische evaluatie kan verlopen.

PROCESEVALUATIE / PRODUCTEVALUATIE

Om de doelstellingen van het leerplan te bereiken wordt er bij de evaluatie steeds uitgegaan van de beginsituatie. Het is wenselijk die beginsituatie in te schatten binnen de concrete context van de klasgroep om het leerproces dat de leerlingen doorlopen, optimaal te begeleiden.

Bij de **procesevaluatie** wordt voortdurend gepeild in hoeverre de leerling het onderwijsproces goed verwerkt met de bedoeling dit proces zo nodig bij te sturen zodat elke leerling op de meest effectieve manier kan leren. De klemtoon ligt hierbij duidelijk op het optimaal functioneren en het welbevinden van de leerling.

Voor de leraar is het zaak om vooraf goed af te bakenen welk proces moet doorlopen worden, welke de verschillende stappen zijn om tot een goed leerresultaat te komen. Door geregelde feedbackmomenten (kleine toetsen, gesprekken, volgsystemen) wordt de leerroute verder gezet of zo nodig bijgestuurd. Om de leerling te motiveren gebeurt dit in een constructieve, positieve sfeer.

Bij de **productevaluatie** daarentegen wordt op het einde van het leerproces (bijvoorbeeld een hoofdstuk, een opdrachtenreeks, een project, een trimester...) nagegaan in hoeverre de leerling de leerplandoelstellingen bereikt heeft.

FASEN VAN HET EVALUATIEPROCES

Het evaluatieproces is meer dan het geven van een eindcijfer. Het is belangrijk om dit eindcijfer te onderbouwen door:

1. *Het verzamelen van gegevens*
 - dit gebeurt door het observeren en evalueren van opdrachten, taken, oefeningen, groepswork.
2. *Het interpreteren*
 - de gegevens worden getoetst aan de criteria die de leraar vooraf duidelijk heeft bepaald en aan de leerlingen meegedeeld;
 - de leraar houdt hierbij rekening met de vakgerichte doelen;
 - bij voorkeur worden de criteria bepaald door de vakwerkgroepen of minstens in samenspraak met de collega's.
3. *Het beslissen*
 - in eerste instantie zal de individuele leraar een beslissing nemen over de vorderingen en de eindresultaten van de leerlingen;
 - die individuele beslissing wordt besproken en geïntegreerd in de besluiten van de klassenraad.
4. *Het rapporteren*
 - de leerling krijgt duidelijke informatie over zijn / haar vorderingen;
 - dit gebeurt enerzijds in geregelde momenten van feedback voor de leerling en anderzijds in een schriftelijke rapportering (rapport, ...).

EVALUATIE VAN DE ALGEMENE EN TECHNISCHE VAKKEN

De leraar onderbouwt de evaluatie van de technische vakken door allerlei gegevens zoals:

1. *Opdrachten*

- de opdrachten geven de leerling de kans om vaardigheden te trainen en een beter inzicht te verwerven in leerinhouden;
- na elke opdracht is het belangrijk om de leerling zo snel mogelijk op de hoogte te stellen van het resultaat. Bij duidelijke tekorten is een bijsturing aangewezen.

2. *Kleine toetsen*

- na het afwerken van afgebakende gehelen kan de leerling getoetst worden;
- het is belangrijk om na de individuele correctie door de leraar een klassikale bespreking van de toets te voorzien zodat leerlingen uit hun fouten kunnen leren;
- op basis van de individuele resultaten kan de leraar beslissen om bepaalde onderdelen van het leerproces voor een bepaalde leerling (of leerlingengroep) te herhalen of uit te breiden.

3. *Grote overhoringen*

- na het afwerken van een groter geheel kunnen grote overhoringen worden afgenomen. Het gaat hierbij om productevaluaties: welke doelstellingen heeft de leerling op het einde van het leerproces bereikt?
- grote overhoringen dienen duidelijk afgebakend te zijn waarbij de leerlingen precies weten welke doelstellingen en leerinhouden getoetst zullen worden;
- een productevaluatie kan ook bestaan uit de beoordeling van een project of werkstuk dat voor een bepaald vak door leerlingen in groepjes of individueel werd gerealiseerd. Essentieel bij het tot stand komen van zo'n project is de procesevaluatie. Deze maakt integraal deel uit van de uiteindelijke productevaluatie. De leraar geeft duidelijke informatie over de wijze waarop deze procesevaluatie in de productevaluatie zal worden opgenomen.

Alle leerplandoelstellingen per vak kunnen voorwerp zijn van evaluatie.

Het is heel belangrijk om de leerlingen vooraf duidelijk op de hoogte te brengen van:

- de precieze doelstellingen die getoetst zullen worden;
- welke criteria gebruikt zullen worden;
- wat de norm is.

Door een evaluatie wordt het de leerling mogelijk gemaakt zijn werkmethode zelf te verbeteren. De leerling moet er zich bewust van worden dat zijn evaluatie afhankelijk is van zijn persoonlijke inzet bij het uitwerken van realiteitsgerichte opdrachten. Hij moet leren om zijn eigen vorderingen op positieve wijze te evalueren en elk nieuw bereikt resultaat als een winstpunt te ervaren.

De leraren begeleiden de leerling hierbij. Zij helpen de leerling te reflecteren over de uitgevoerde taken en opdrachten. Zij wijzen hem voortdurend op de beroepsgerichte aspecten. Ook besteden zij veel aandacht aan de specifieke attitudes die de leerling dient te verwerven. Van hen wordt binnen deze zienswijze een goed observatievermogen verwacht.

Ook wordt binnen deze zienswijze van de leraar verwacht dat hij op een constructieve manier met de leerlingen communiceert. "Leren", d.w.z. kennis, vaardigheden, attitudes verwerven kan immers alleen maar in een veilige omgeving waarin de leerling zich goed voelt en zich gewaardeerd weet om wie hij is.

10. STAGE

VISIE VAN PROVINCIAAL ONDERWIJS VLAANDEREN OP STAGE

De ministeriële omzendbrief betreffende stages ingericht in bedrijven of instellingen ten behoeve van leerlingen in het voltijds secundair onderwijs, bepaalt de administratieve, juridische en organisatorische richtlijnen inzake de materiële en inhoudelijke organisatie van stages.

De opzet is de volgende :

- de jongere moet zijn op school verworven vaardigheden, kennis en attitudes kunnen inoefenen en uitbreiden;
- de inspectie controleert de kwaliteit van de stages;
- in het schoolreglement moeten de grote krachtlijnen van de stage worden vermeld;
- standpunt van de overheid: leerlingenstages moeten een toegevoegde waarde genereren;
- er is een administratieve vereenvoudiging (niets opsturen naar de overheid).

Belangrijk hierbij is dat stages buitenschools plaatsvinden en geen extramuros activiteiten mogen zijn.

Een leerlingenstage is niet gebaseerd op de gewone arbeidsovereenkomst en niet op een overeenkomst voor tewerkstelling van studenten. Scholen moeten hiervan abstractie maken.

Stage is een begeleide confrontatie/participatie aan de activiteiten van een reële arbeidspost².

De leerlingenstage is dus een veelomvattende werkvorm die de leerlingen in staat stelt om kennis te maken met meerdere belangrijke werkvelden met het oog op een gefundeerde studie- en/of beroepsoriëntatie. Ze verschilt van de klassieke lessen. Het contact met het toekomstig werkmilieu, de betrokkenheid van externen, die samen met de leraars opleiding en vorming geven, de aandacht voor de persoonlijkheid en de ontwikkeling van arbeidsattitudes maakt van de leerlingenstage een integrerende werkvorm.

Het leerproces van de stagiair situeert zich tijdens de stage op verschillende vlakken:

- op het domein van het ervaren, zij beleven wat het betekent op een “werkvloer” in een echt bedrijf te werken;
- op het domein van doorleven en doordenken over arbeidssituaties waarin de stagiair geplaatst wordt, voorwaarde hierbij is dat hij in staat is hierover te reflecteren, alleen, in team of onder begeleiding;
- in het opdoen van nieuwe inzichten die de stagiair kan vergelijken en toetsen aan de inzichten die hij op school, thuis of op andere plaatsen heeft meegekregen;
- het verbinden met reeds aanwezige inzichten; hiervoor gaan we ervan uit dat er een bereidheid tot leren en verandering is. Zonder deze bereidheid (motivatie) is er geen leereffect.

De school kan de organisatievorm van de stages kiezen afhankelijk van studiejaar, studierichting, infrastructuur op school en in overleg met de stagegevers. Samen met de stagegevers maakt de school de keuze tussen blokstage en alternerende leerlingenstage.

De gekozen organisatievorm staat in functie van het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen gaat uit van het feit dat de scholen de omzendbrief correct moeten uitvoeren.

De school zal aandacht besteden aan de informatie van de leerling-stagiair³ en zijn ouders. Zij moeten alle praktische informatie krijgen over het verloop van de leerlingenstages. Voor dit voorbereidend werk zorgen de stagecoördinator⁴ en de stagebegeleider⁵.

² Reële arbeidspost = deel van het arbeidsproces waarvoor de werknemer een reeks taken heeft uit te voeren

³ Leerling – stagiair: De leerling-stagiair heeft een dubbel statuut: leerling én gelijkgestelde werknemer. De leerling-stagiair is een ingeschreven leerling en moet dus ook in het aanwezigheidsregister vermeld worden.

⁴ De persoon die op de stageplaats of op de school instaat voor het goede verloop en de opvolging van de verschillende stagiairs

⁵ De persoon verbonden aan de school die het verloop van de stage en de evoluties van de stagiair opvolgt en de stagiairs met raad en daad bijstaat, in constructief overleg met de stagementor

De leerling-stagiair verricht arbeid onder gezag van een ander persoon, de stagementor⁶. Er mag geen loon worden uitgekeerd.

De stagegever⁷ is verantwoordelijk ten aanzien van de leerling-stagiair op het vlak van de arbeidswet- en regelgeving.

Jongeren op het werk worden beschermd: het arbeidsreglement geldt voor de leerling-stagiair (een afzonderlijk aangepast reglement kan ook).

ALGEMENE STAGEDOELSTELLINGEN

- De leerlingen confronteren met hun toekomstig werkmilieu en met de volle realiteit van het beroep. In het kader van studie- en beroepsoriëntatie kennismaken met meerdere belangrijke werkvelden.
- Het leren toepassen van de op school verworven kennis, vaardigheden en attitudes door het verrichten van arbeid in concrete arbeids- en cliëntsituaties.
- Het leren ontdekken door de leerlingen van eigen kwaliteiten en tekorten (zelfkennis, zelfevaluatie, zelfkritiek) en het nut doen inzien van de door de school bijgebrachte basiskennis.
- Het bevorderen van de groei naar volwassenheid en zelfstandigheid.
- Leren rekening houden met de factoren werktijd en werkuren, tempo, efficiëntie, productiviteit, cliëntgerichtheid en kwaliteitszorg.
- Elementair inzicht verwerven in de dagelijkse praktijk op het vlak van organisatie, beheer, inrichting en dergelijke.
- Het ontwikkelen van verantwoordelijkheidsbesef en het bevorderen van sociale vaardigheden en attitudes, die professioneel belangrijk zijn, in het bijzonder het kunnen functioneren in teamverband en het ontwikkelen van een vriendelijke en functionele communicatie in de omgang met collegae en klanten.
- Het ontwikkelen van zin voor orde, zorg, netheid en stiptheid, tevens initiatief leren nemen en correct reageren op arbeidssituaties.
- Leren gezag accepteren.
- Het ontwikkelen van zin voor organisatie en efficiëntie en het leren dragen van verantwoordelijkheid.
- Aandacht hebben voor de ergonomische aspecten van het beroep.

⁶ De persoon die de taak op zich neemt om de stagiair zo goed mogelijk te gidsen op de werkvloer en hem te begeleiden in al zijn acties

⁷ De stageplaats: m.a.w. de organisatie, voorziening of afdeling waar de stagiair stage loopt

SPECIFIEKE STAGEDOELSTELLINGEN - VOOROPGESTELDE LEERDOELEN

De stagedoelstellingen moeten in het licht van de specifieke stageplaats aangepast worden, gezien hun relevantie of belang. De expliciete lijst met stagedoelstellingen maakt integraal deel uit van het stagecontract. Een aantal specifieke stagedoelstellingen is gebonden aan de aard van de stageplaats.

DOELSTELLINGEN IN VERBAND MET DE BEROEPSATTITUDE

- De stagiair(e) respecteert het beroepsgeheim.
- Het stagedossier is in orde.
- Belangstelling voor alle aspecten van toerisme en recreatie (leergierigheid)
Heeft de stagiair(e) interesse voor het werk en wil hij/zij er zo veel mogelijk uithalen?
- Aanpassingsvermogen aan de vereisten van de toeristische sector (discipline en flexibiliteit)
Handelt de stagiair(e) volgens de regels en past hij/zij zich aan aan de eisen van de organisatie aan?
- Contactbereidheid, bereidheid om in team te werken (sociale houding)
Hoe gaat de stagiair(e) om met collega's en de omgeving?
- Doorzettingsvermogen, verantwoordelijkheidsgevoel en zin voor initiatief (initiatief,..)
Hoe groot is het initiatief en doorzettingsvermogen van de stagiair(e)?
- Zin voor afwerking, orde, netheid en nauwkeurigheid (kwaliteitszorg)
Hoe zorgvuldig is de stagiair(e)?
- Luisteren naar ideeën van anderen (luisterbereidheid). *Kan de stagiair(e) actief en betrokken luisteren? Kan de stagiair(e) respect opbrengen voor ideeën van anderen ?*
- Dienstverlenende ingesteldheid (klantgerichtheid)
Handelt de stagiair(e) met het oog op tevredenheid van klanten?
- Actief deelnemen aan de stageactiviteiten (inzet)
Kan de stagiair(e) zichzelf relativeren, evalueren en openstaan voor feedback? (zelf-kritische leerhouding)
- De opgelegde werkmethode van het toeristisch bedrijf aanvaarden
Kan de stagiair(e) handelen volgens een bepaalde procedure?

EEN STAGEPLAATS UIT DE COMMERCIËLE REISWERELD (REISAGENTSCHAP):

Communicatievaardigheden:

- het correct gebruik van de Nederlandse taal;
- het vlot kunnen spreken van andere talen Frans, Engels, Duits/Spaans ;
- brieven in het Nederlands kunnen uitschrijven;
- brieven in het Nederlands kunnen opstellen;
- brieven in Frans, Engels, Duits/Spaans kunnen opstellen;
- vlot telefoneren, briefwisseling verrichten in verschillende talen;
- de structuur van een verkoopsgesprek kunnen verwoorden;
- zelf een eenvoudig verkoopsgesprek voeren;
- vertegenwoordiging realiseren op beurzen, infostands;
- typeren van het type cliënteel in het bedrijf en wat ervoor bijzonder voorzien wordt;
- doorverwijzen van klanten naar de juiste persoon of dienst;
- het op aangepaste wijze klachten van klanten opvangen
- begeleiden van klanten en realiseren van transfers naar de luchthaven.

Administratieve en reistechische vaardigheden

- folders en brochures kunnen logisch rangschikken en het systeem kunnen uitleggen;
- errata kunnen verwerken;
- promoties kunnen bijhouden sorteren, terugvinden en benadrukken;
- algemene diverse administratieve taken uitvoeren;
- efficiënt klasseren van dossiers (verschillende methoden, ook elektronisch);
- helpen van klanten met administratie;
- correcte inlichtingen opvragen bij een touroperator, toeristische dienst, hotel,..
- een reis boeken bij grote en kleine reisorganisator (telefonisch, BTN,..);
- reisverzekeringen, vervoertickets uitschrijven;
- uurregelingstabellen raadplegen en op elkaar afstemmen;
- voldoende geografische kennis bezitten om de belangrijkste ;
- toeristische bestemmingen te kunnen situeren.

Leervaardigheid/werkvaardigheid

- het snel aanleren van nieuwe taken (noteren, zodat geen onnodige herhalingsvragen nodig zijn);
- actieve deelname aan het bedrijfsleven om op geïntegreerde manier de geleerde kennis en vaardigheden aan de praktijk te toetsen ;
- steeds actief proberen de kennis te actualiseren;
- soepele opstelling t.o.v. werkuren.

Gebruik van technologieën

- de verlichting, verwarming, verluchting kunnen bedienen;
- het opstarten van de gewone computers,..
- vlot gebruik van de fax, mail;
- de telefooncentrale kunnen bedienen (+ antwoordapparaat,..);
- tekstverwerking kunnen gebruiken;
- andere softwareprogramma's kunnen gebruiken;
- raadplegen van gegevensbanken;
- een reis boeken bij grote en kleine reisorganisator (telefonisch, BTN,..);
- gebruik maken van een C.R.S. of G.D.S. (Galileo, Amadeus,...) . (uitbreidingsdoelstelling)

Financiële en rekenvaardigheden

- het kasboek bijhouden en andere boekhoudkundige verrichtingen volbrengen;
(uitbreidingsdoelstelling)
- betaalmiddelen kunnen gebruiken (vb creditcards, cash, ...);
- vouchers kunnen uitschrijven,..
- prijsberekeningen maken uit touroperator brochures en/of eigen brochure.

Structuurkennis

- herkennen van de verbanden tussen verschillende bedrijven uit de sector;
- de eigen positie en taken situeren in het bedrijf.

Sociale vaardigheden en zelfkennis

- kunnen reflecteren over zijn eigen gedrag;

- zichzelf kunnen evalueren ;
- persoonlijke problemen met een collega kunnen oplossen;
- afspraken respecteren;
- zorgen voor een goede sociale omgeving, zonder tijdsverlies;
- een verzorgd uiterlijk hebben;

EEN STAGEPLAATS UIT DE INFORMATIEVE EN/OF RECEPTIEVE SECTOR

- taalvaardig regionale of plaatselijke inlichtingen verstrekken aan toeristen;
- gidsen of rondleidingen begeleiden of bijwonen;
- in verschillende talen opgemaakte stratenplannen kunnen lezen en gebruiken;
- persteksten helpen opstellen en persconferenties bijwonen;
- verbindingen van het openbaar vervoer koppelen;
- verkopen van streekproducten;
- reservaties realiseren van accommodaties en evenementen;
- het actief betrokken zijn bij vergaderingen;
- enquêtes kunnen uitvoeren;
- administratief werk achter de balie kunnen uitvoeren.

EEN STAGEPLAATS IN DE BUSINESSSECTOR OF MICE:

- de snelheid van realiseren van een opdracht;
- het aangepast werken in een internationale context, met gevoel voor andere waarden en normen;
- het leren managen van complexe processen;
- het begeleiden van grote groepen congresgangers (100 en meer);
- ...

De hier bovenstaande doelstellingen en de specifieke doelstellingen kunnen aangevuld worden, na bespreking met de stagegever.

Deze lijst maakt integraal deel uit van het stagecontract.